

TA 2022/12 THOMAS ANGELLS GATE OG BAKGÅRDEN TIL JOMFRUGATA 5, TRONDHEIM

Arkeologisk overvåking i forbindelse med graving for vann og avløp

Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU)
 Storgata 2, Postboks 736 Sentrum, 0105 Oslo
 Telefon: 23 35 50 00
www.niku.no

Tittel TA 2022/12 THOMAS ANGELLS GATE OG BAKGÅRDEN TIL JOMFRUGATA 5, TRONDHEIM Arkeologisk overvåking i forbindelse med graving for vann og avløp	Rapporttype/nummer NIKU Rapport 238	Publiseringsdato 03.11.2023
	Prosjektnummer 1022361	Sider 18
	Avdeling Arkeologi	Tilgjengelighet Åpen
Forfatter(e) Chris McLees	ISSN 2703-7797 ISBN 978-82-8101-384-1	Oppdragstidspunkt / periode utført August 2022
	Forsidebilde Kulturlag i SØ profilvegg i kumhullet DA64001_009	

Prosjektleder Chris McLees
Prosjektmedarbeider(e) Audun Selfjord
Kvalitetssikrer Ann Kathrin Jantsch

Oppdragsgiver / finansiert av Jomfrugata 5 AS

Sammendrag Graving i Thomas Angells gate besto av et 2,3 m bredt x 7 m langt hull langsmed grunnmuren til Jomfrugata 5 og en smalere grøft tvers over gata mellom hullet i sør og en kum på nordre siden av gata. Hele det utgravde området i sør var utsjaktet fra før, og det ble kun fjernet omrørte moderne masser. Toppen av elvesand (naturgrunn) lå ca. 1,30 m under dagens overflate. I hullets nordre profilvegg, ble det påvist et mindre område med intakte stratifiserte kulturlag med en samlet tykkelse på ca. 80 cm; et ca. 30 cm tykt dyrkingslag ca. 1 m under dagens overflate og en ca. 50 cm tykk sekvens med etterreformatoriske bakgårdsavsetninger. Den tverrgående grøften ble gravd i eksisterende trasé og kom ikke i berøring med automatisk fredete lag. Midt i gata ble det i profilen påvist en mulig avfallsgrop som inneholdt etterreformatorisk keramikk og matavfall. Det ble ikke gravd dypere enn 1,35 meter under dagens overflate her, og hverken dyrkingslaget eller undergrunnen ble påvist her. Det ble imidlertid tilfellet i profilveggen på kumhullets sørøstlige kant. Her ble det påvist elvesand 1,20 m under dagens overflate under et opptil 0,20 m tykt dyrkingslag. Dyrkingslaget lå under en ca. 50 cm tykk stratifisert sekvens av etterreformatoriske avsetninger. Tilknyttet bebyggelsen på stedet på 16-1700-tallet, inkludert mulige gulv i suksessive bygninger. Toppen av disse lå ca. 40-50 cm under dagens overflate. Øverst lå et ca. 40-50 cm tykt moderne underlag for gata. I bakgården til Jomfrugata 5 ble det gravd en smal dreneringsgrøft med en lengde på ca. 4 m og en dybde på 0,60 m gjennom meget forstyrrete påførte moderne rivningsmasser. I bunnen av grøften var det registrert en mulig overgang til etterreformatoriske bakgårdsavsetninger.
Abstract Enter here.

Emneord Overvåking; dyrkingslag; fredete kulturlag; etterreformatoriske kulturlag; bakgårdsavsetninger; gulv
Keywords Enter here.

Kontorleder
Ann Kathrin Jantsch

Saksnummer hos forvaltningsmyndighet	21/04918-18
Kulturminne-ID	90288
Lokalitetsnavn	Thomas Angells gate/Jomfrugata 5
Gnr/bnr.	---
Adresse, kommune, fylke	Thomas Angells gate/Jomfrugata 5, Trondheim, Trøndelag
Aksesjonsnummer	Ingen
Museumsnummer	Ingen
Intrasis-prosjektnummer	Ingen
Foto-/filmnummer	Da64001
Tilstedeværelse av automatisk fredede kulturminner	Ja
Tykkelse kulturlag over naturgrunn	Ca. 0,80 m – middelaldersk og etterreformatorisk
Topp dyrkingslag (fredet kulturlag)	Ca. 1 m under dagens gatedekke
Topp undergrunn	1,20 – 1,30 m under dagens gatedekke

Forord

NIKU takker Dag Nylander for godt samarbeid.

Innholdsfortegnelse

1	Administrativ bakgrunn	9
2	Tiltakets planlagte omfang.....	9
3	Faglige forhold	10
4	Resultater	11
4.1	Graving i Thomas Angells gate	11
4.1.1	Grop for fettskiller	11
4.1.2	Trasé for vannledning fra inntakspunkt ved Jomfrugata 5's fasade, nordøst-over mot kum på nordsiden av Thomas Angells gate, ved Thomas Angells gate 20	13
4.1.3	Graving ved kummen i nord	15
4.2	Graving i gårdsrommet til Jomfrugata 5	16
5	Konklusjoner	17
6	Vedlegg.....	18
6.1	Fotoliste	18

1 Administrativ bakgrunn

Structor AS på vegne av Jomfrugata 5 AS søkte om tillatelse til inngrep i automatisk fredet kulturminne i forbindelse med graving for nytt vann,avløp og fettutskiller i Thomas Angells gate og bakgården til Jomfrugata 5, Trondheim (figur 1).

Ved brev av 19.04.2022 (RA ref. 21/04918-15) ba Riksantikvaren Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU) om anmodning om faglig tilrådning i forbindelse med ovennevnte sak. NIKU anbefalte i sin tilrådning datert 19.04.2022 Riksantikvaren å gi dispensasjon fra Lov om kulturminner av 9. juni 1978, § 8, første ledd, med vilkår om arkeologisk overvåking av gravearbeidet. Riksantikvaren ga 19.04.2022 sin støtte til NIKUs tilrådning og ba NIKU utarbeide prosjektplan og budsjett for det arkeologiske arbeidet. Prosjektplan og budsjett ble oversendt Riksantikvaren 10.05.2022.

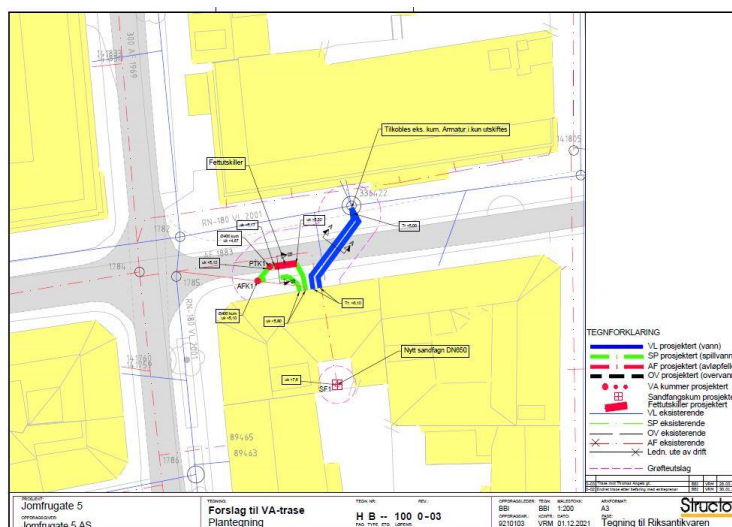
Søknad om dispensasjon med vilkår om arkeologisk overvåking ble innvilget ved brev av 13.05.2022, Riksantikvaren saksnr. 21/04918-18.

2 Tiltakets planlagte omfang

Eksisterende stikkledning fra eksisterende kum på hovedvannledning i Thomas Angells gate skulle skiftes ut fram til fasaden i Jomfrugata 5. På kommunale kart er stikkledningen vist som en rett trase mellom fasade og hovedledning, men inspeksjon viste at ledningen gikk på skrå fra kum til fasade, slik det er vist på figur 1. Kummens armatur måtte skiftes ut. Stikkledningen legges på 2,3 m dybde. Med full graveskråning ville grøften bli 5,2 m bred i overflaten. Det skulle i tillegg graves omkring kummen.

Stikkledning for spillvann skulle skiftes ut og kobles til en fettutskiller med prøvetakingskum og en ny AF-kum med uttak på samme sted som i dag. AF-kum og ny fettutskiller etableres over/langs eksisterende traseer. Spillvansledningen legges på 2,0 m dybde, AF-kummen settes på 2,2 m dybde og fettutskilleren settes på 3,0 m dybde.

Inne i gårdsrommet til Jomfrugata 5 skulle en eksisterende kum skiftes ut (sandfang). Ny kum settes på 2,0 m dybde. Med graveskråning gir dette et overflatemål på 4,8 x 4,8 m.

Figur 1. Kart som viser plassering og omfang av tiltaket. Kilde: Søker.

3 Faglige forhold

Området som berøres av tiltaket ligger innenfor Middelalderbyen Trondheim (id. 90288), som er fredet bygrunn ifg. Lov om kulturminner av 9. juni 1978. Tiltaksområdet befinner seg i et område av middelalderbyen der det tidligere er kartlagt fredete kulturlag samt kulturlag og strukturer fra nyere tid. I middelalderen lå det aktuelle området utenfor middelalderbyens regulerte bebyggelse. Det er tidligere i bydelen kartlagt deler av en utstrakt dyrkingshorisont som dateres fra Vikingtid til Nyere tid.

Enkelte observasjoner og registreringer av arkeologiske forhold i nærområdet er tidligere gjort i forbindelse med gravearbeider i både Jomfrugata og nærliggende deler av Thomas Angells gate. Undersøkelser som ligger i nærheten av tiltaket tyder på at toppen av naturundergrunn (elvesand) varierer noe i høyde mellom 1,40 m og 1,80 m under dagens gatedekke (TA 2001/11, TA 2015/28, TA 2016/6). Over dette er det flere steder registrert det ustrakte jordsmonnet som tolkes som dyrkingsjord, med en tykkelse på 30-60 cm. Dette representerer åker som har blitt dyrket fra sen vikingtid frem til 1600-tallet. Toppen av dyrkingslaget ligger etter alt å dømme mellom ca. 0,70 m – 1 m under dagens gatenivå. Over dette er det registrert kulturlag og strukturer som tilknyttes den etterreformatoriske bebyggelsen på området.

Selv om det har blitt gjennomført flere tiltak i tilknytning Thomas Angells gate de siste årene, er det fortsatt kun innsamlet spredte opplysninger om eldre bosetning og aktivitet fra de meget oppstykkede kulturlagene i området. Områdets topografiske og kronologiske utvikling er kun stykkevis kartlagt arkeologisk.

Graving i Thomas Angells gate

Den omsøkte graving i Thomas Angells hadde et betydelig omfang i henhold til utbredelse og dybde. Selv om det skulle graves i eksisterende traseer, ville den planlagte graveskråningen føre til graving i masser utover eksisterende grøfter og hull. Omfanget av eldre inngrep i gateløpet er ikke fullstendig kartlagt. Observasjoner gjort foran Thomas Angells gate 20 (TA 2016/6) tyder imidlertid på at området rundt kummen i nord er fullstendig utsjaktet. I tillegg kunne man forvente at den berørte delen av gateløpet inneholdt dype øst-vest gående grøftetraseer til avløp, samt stikkledninger. At man i forbindelse med graving imidlertid ville støte på partier med bevarte fredete kulturlag imellom disse, var mulig. Det ble derfor anbefalt at graving for stikkledningen, spillvannsledningen og fettutskiller med tilhørende kummer skulle overvåkes av arkeolog.

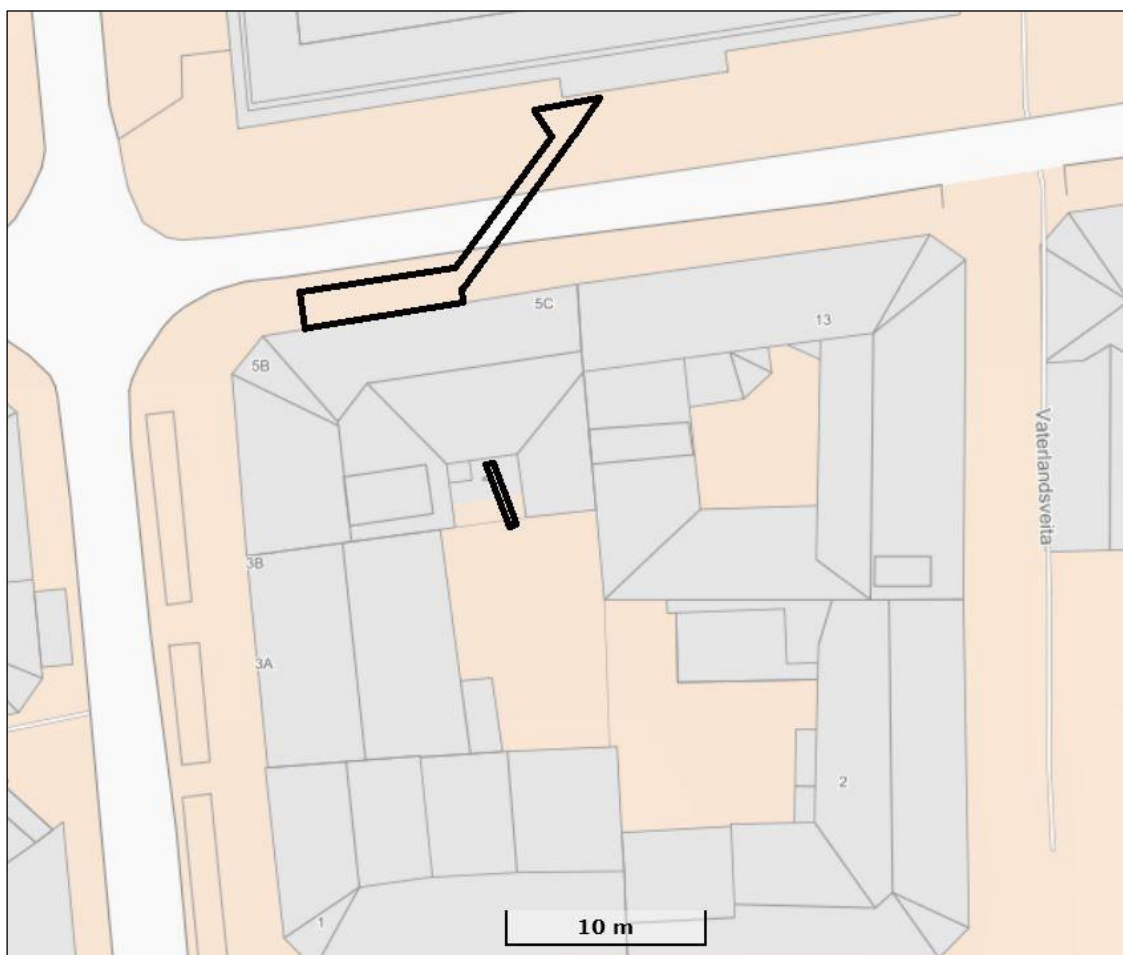
Graving i gårdsrommet til Jomfrugata 5

Det er ikke tidligere gjennomført arkeologiske registreringer i bakgårdene i gjeldende kvartal. Med bakgrunn i dette, samt tiltakets omfang og resultater fra tidligere registreringer i gatene, vil graving for utskifting av sandfangskummen kunne komme i konflikt med fredete kulturlag. Også her ble det anbefalt arkeologisk overvåking av graving.

4 Resultater

Overvåkingen av maskingraving i Thomas Angells gate ble gjennomført 02.08., 8.08 (Audun Selfjord) og 10.08. Overvåkingen av maskingraving i bakgården til Jomfrugata 5 ble gjennomført 31.08.2022. Entreprenøren var BP Entreprenør AS.

Grunnet manglende satellittforbindelser i området, var det ikke mulig å måle inn digitalt med CPOS. Innmåling av tiltakenes beliggenhet ble utført manuelt med utgangspunkt i bebyggelsen (figur 2).

Figur 2. Tiltakenes beliggenhet i Thomas Angells gate og bakgården til Jomfrugata 5. Grunnlagskart: Trondheim kommune

4.1 Graving i Thomas Angells gate

4.1.1 Grop for fettskiller

Arbeidet begynte tett inntil grunnmuren til Jomfrugata 5 (figur 2 og figur 3). Her ble det gravd et rektangulært hull til nedsetting av AF-kummen og ny fettskiller. Disse ble lagt på eksisterende ledninger. Dybden på hullet var ca. 2 meter. Bredden ut fra husveggen mot midten av gata var 2,30 m, og lengden Ø-V var ca. 7,5 m.

Hele det utgravede området her var utsjaktet fra før, og det ble kun fjernet omrørte moderne masser. Det lå i tillegg el-kabler i Ø-V retning nord for eksisterende kum. Disse lå ca. 0,50 m under gatedekka.

Figur 3. Delvis utgravd grop for fettsskille langsmed grunnmuren til Jomfrugata 3. Sett mot V. Da64001_001

Under disse, i hullets nordre profilvegg, ble det påvist et mindre område med intakte stratifiserte kulturlag med en samlet tykkelse på ca. 80 cm, profil 1 (figur 4).

Figur 4. Profil 1. Parti med kulturlag (dyrkingsjord og etterreformatoriske lag) over elvesand i nordre profilvegg til gropen til fettutskiller. Sett mot N. Da64001_002

I bunn lå gulbrun vannsortert elvesand, den naturlige undergrunn. Toppen av denne lå ca. 1,30 m under dagens overflate. Over naturlig undergrunn fantes en ca. 30 cm tykk horisont bestående av homogen myk gråbrun silt-sand som tolkes som dyrket jordsmonn. Toppen lå ca. 1 m under dagens

overflate. Over dette lå en ca. 50 cm tykk sammensatt sekvens med grus og siltlag med innhold av etterreformatorisk keramikkskår samt røde og gule teglfragmenter. Sekvensen tolkes som bakgårdsavsetninger, trolig tilhørende den eldste bebyggelse på stedet datert til 16- og 1700-tallet. Over var det et 50 cm tykt moderne bærelag for dagens gate bestående av lys grå grus og sand.

4.1.2 Trasé for vannledning fra inntakspunkt ved Jomfrugata 5's fasade, nordøst-over mot kum på nordsiden av Thomas Angells gate, ved Thomas Angells gate 20

Søndre del av sjakt

Grøften ble gravd fra sør, ca. 1 meter ut fra husveggen på Jomfrugata 5. Østre sjaktkant var ca. 5 meter fra østre husvegg. Det gravdes på skrått mot nordvest. Ca. 30 cm under overflaten kom en kuttet ledning til syne, trolig en strømkabel. 2 meter ut fra husvegg, 40 – 50 cm ned, gikk to øst-vestgående traséer med strømkabler.

Det ble deretter gravd til ca. midt i gata, et strekk på ca. 4 meter. Bredde ved inntakspunkt var 2 m, dybde: 120 cm. Profil mot øst besto av 40 cm med sand. Deretter fantes 80 cm med mørk svartgrå sand. Det svartgråe sandlaget inneholdte mye rødt og gult tegl og noe dyrebein. Laget framsto som et etterreformatorisk kulturlag. Ingen homogene dyrkningslag var synlige på denne dybden (figur 5).

Figur 5. Søndre del av tverrgående sjakt. Profil mot øst, nord for øst-vest-gående strømkabler. Da64001_003.

Nordre del av sjakt

Det ble gravd videre mot nordøst, et strekk på ca. 2,5 m og 1,35 m dybde. Grøften ble 1,3 m bred i toppen, skrånende til ca. 0,5 m i bunnen (figur 6, figur 7 og figur 8). Profilene ble rensket. Fra toppen var det et opptil 0,8 m tykt sandlag. På 0,8 m dybde (midt i gata ved rist) var det en struktur i vestre profil. Der lå en horisontal linje med oppsmuldret treverk. Under denne var det en ansamling med keramikk og hvitglasert keramikk, en del dyrebain, tegl og Trønderkeramikk. Synlig lengde på strukturen var 90 cm., tykkelse 20 cm. Rester av antatt samme struktur var synlig i østre profil. Det virker som strukturen var kuttet av eksisterende grøftetrasé. Under strukturen i vestre profil var det et 10-15 cm tykt lag med grå finkornet sand. Under dette, fra 1,25 – 1,35 m dybde var det et nytt lag bestående av svartgrå klebrig sand. Etterreformatorsk keramikk fantes også her. Under keramikken var det noen fuktige tynne siltlag. Dette lå rett sør før øst-vest-gående rist som går midt i gata. Det ble ikke gravd dypere, og det er uklart hvordan situasjonen var lengre ned, men avfallslaget så ut til å fortsette. Det er mulig at dette var en slags avfallsgrop. Nordre del av sjakten ble deretter dekket med stålplate, og det gjensto graving av et strekk på ca. 2 m fram til kummen i nord.

Figur 6. Nordre del av tverrgående vannledningsjakt. Oversikt. Sett mot V. Da64001_006.

Figur 7. Nordre del av tverrgående sjakt. Oversikt. Sett mot S. Da64001_005.

Figur 8. Nordre del av tverrgående sjakt. Nærbilde. Sett mot V. Da64001_004.

Oppsummering

Grøften ble gravd i eksisterende trasé, og det ble gravd smalere og grunnere enn forventet. Denne delen av tiltaket kom ikke i berøring med automatisk fredete lag. Søndre del av sjakta var forstyrret av øst-vest-gående strømkabler. Nordre del av sjakta (midt i gata) var forstyrret av graving for rist som går i midten av Thomas Angells gate. Rett sør for risten ble det påvist en struktur som inneholdt en del etterreformatorisk keramikk og matavfall, trolig en avfallsgrop eller nedgravning. Det ble ikke gravd dypere enn 1,35 m under dagens overflate.

4.1.3 Graving ved kummen i nord

Området rundt kummen i nord var utsjaktet fra før, men ved SØ-kanten av kumhullet ble det påvist et mindre parti med intakte kulturlag, profil 2 (figur 9). Dette besto av en strekning av horisontale stratifiserte lag med en lengde på ca. 1,60 m. På begge sider hellet lagene bratt nedover, trolig grunnet forsengkninger forårsaket av større nedgravninger i nord og sør. Sekvensen var som følger:

I bunn lå flere lag bestående av grå, gulgrå eller brun vansortert elvegrus, den naturlige undergrunn. Toppen lå 1,20 m under dagens overflate. Over naturlig undergrunn lå en horisont med myk homogen gråbrun silt-sand med grus, med varierende tykkelse på 10 - 20 cm. Toppen av dette lå ca. 1 m under dagens overflate. Laget var tykkest mot sentrum av området, tynnere mot N og S. Laget ble betegnet som «Lag 1» i forbindelse med prøvetaking (C14, pollen og makrofossil). Laget tolkes om et dyrkingslag/ dyrket jordsmonn. Prøvene ble imidlertid ikke innsendt til analyse.

På toppen av «Lag 1» lå en ca. 5 cm tykk mørk gråbrun myk organisk silt-sand horisont, som minnet noe om torv.

Over denne horisonten lå en ca. 50 cm tykk sekvens av etterreformatoriske avsetninger, som omfattet flere gruslag/spredninger, 2 x påførte lag med blågrå leire (gulvunderlag?), tynne organiske lag (råtnete gulv?), og gråbrunt siltlag med innhold av spredte gule og røde teglfragmenter og keramikkskår. Disse tolkes samlet som en sekvens lag avsatt i forbindelse med bebyggelsen på stedet

på 16-1700-tallet, inkludert mulige gulv i suksessive bygninger. Toppen av sekvensen lå ca. 40-50 cm under dagens overflate.

Øverst lå det ca. 40-50 cm tykt moderne underlaget for dagens gatedekk bestående av kompakt grus.

Figur 9. Profil 2. Parti med bevarte kulturlag (dyrkingsjord og etterreformatoriske lag) over elvesand i SØ-profilveggen til kumhullet i nord. Sett mot SØ. Da64001_007.

4.2 Graving i gårdsrommet til Jomfrugata 5

Tiltaket her ble endret noe i karakter og omfang i forhold til søknaden. Det skulle opprinnelig graves et 2 m dypt hull til en sandfangkum med overflateareal på 4,8 x 4,8 m. Det ble imidlertid kun behov for å maskingrave en ca. 0,70 m bred og 0,60 m dyp dreneringsgrøft ca. 4 meter i SØ-retning fra bakveggen til Jomfrugata 5 (figur 10 og figur 11).

Figur 10. Ferdiggravd dreneringsgrøft i bakgården til Jomfrugata 5. Sett mot NØ. Da64001_011.

Grøften ble gravd i meget omrørt mørkgrå jord blandet med store innslag av stein, røde og gule teglfragmenter osv. og tolkes som påført rivingsmasse. I grøftens bunn var det imidlertid overgang til mer konsoliderte masser som kan være bakgårdsavsetninger. Lagene var imidlertid fortsatt forholdsvis løse og fylt med røde og gule teglfragmenter. Enkelte spredninger med leire og trekull kunne sees.

Figur 11. Dreneringsgrøften i bakgården til Jomfrugata 5 under graving. Sett mot SØ. Da64001_010.

5 Konklusjoner

Graving i **Thomas Angells gate** besto av et 2,3 m bredt x 7 m langt hull som lå langsmed grunnmuren til Jomfrugata 5 samt en smalere grøft tvers over gata mellom hullet i sør og en kum på nordre siden av gata.

Hele det utgravde området i sør var utsjaktet fra før, og det ble kun fjernet omrotede moderne masser. I sør lå el-kabler ca. 0,50 m under gatedekke. Under disse, i hullets nordre profilvegg, ble det påvist et mindre område med intakte stratifiserte kulturlag med en samlet tykkelse på ca. 80 cm. Toppen av elvesand (naturgrunn) lå ca. 1,30 m under dagens overflate. Over elvesanden fantes et ca. 30 cm tykt dyrkingslag. Toppen lå ca. 1 m under dagens overflate. Over dyrkingslaget lå en ca. 50 cm tykk sekvens med grus og siltlag som tolkes som bakgårdsavsetninger, trolig tilhørende den eldste bebyggelse på stedet datert til 16- og 1700-tallet. Sekvensen lå under et 50 cm tykt moderne bærelag for dagens gate.

Den tverrgående grøften ble gravd i eksisterende trasé og kom ikke i berøring med automatisk fredete lag. Søndre del av sjakta var forstyrret av øst-vest-gående strømkabler. Nordre del av sjakta (midt i gata) var forstyrret av graving for rist i midten av Thomas Angells gate. Rett sør for risten ble det påvist en struktur med etterreformatorisk keramikk og matavfall og som trolig er en avfallsgrop eller nedgravning. Det ble ikke gravd dypere enn 1,35 m under dagens overflate. Verken dyrkingslaget eller undergrunnen ble påvist her.

Det ble imidlertid tilfelle i profilveggen på **kumhullets sørøstlige kant**. Her ble det påvist elvesand, toppen lå 1,20 m under dagens overflate. Over elvesanden fantes et opptil 0,20 m tykt dyrkingslag, som i sin tur lå under en ca. 50 cm tykk stratifiserte sekvens av etterreformatoriske avsetninger. Avsetningene omfattet flere gruslag/spredninger, 2 x påførte lag blågrå leire (gulvunderlag?), tynne organiske lag (råtnete gulv?), og gråbrunt siltlag med innhold av spredte gule og røde teglfragmenter og keramikkskår. Disse settes i forbindelse med bebyggelsen på stedet på 16-1700-tallet, inkludert mulige gulv i suksessive bygninger. Toppen av sekvensen lå ca. 40-50 cm under dagens overflate. Øverst lå et ca. 40-50 cm tykt moderne underlaget for gata.

I **bakgården til Jomfrugata 5** ble det gravd en smal dreneringsgrøft med en lengde på ca. 4 m og en dybde på 0,60 m gjennom meget forstyrrete påførte masser fylt med moderne rivingsmasser. I bunnen av grøften var det registrert en mulig overgang til etterreformatoriske bakgårdsavsetninger.

6 Vedlegg

6.1 Fotoliste

Filnavn	Motiv	Sett mot	Fotograf	Opptaksdato
Da64001_001.tif	Hullet for fettskiller og kum delvis utgravd.	V	Chris McLees	02.08.2022
Da64001_002.tif	Intakte kulturlag i hullets nordre profil	N	Chris McLees	02.08.2022
Da64001_003.tif	Søndre del av sjakt. Profil mot øst	Ø	Chris McLees	08.08.2022
Da64001_004.tif	Nordre del av sjakt. Mulig struktur (avfallsgrop?)	V	Chris McLees	08.08.2022
Da64001_005.tif	Nordre del av sjakt	S	Chris McLees	08.08.2022
Da64001_006.tif	Nordre del av sjakt	V	Chris McLees	08.08.2022
Da64001_007.tif	Kulturlag i SØ profil til kumhullet i nord	SØ	Chris McLees	10.08.2022
Da64001_008.tif	Kulturlag i SØ profil til kumhullet i nord	SØ	Chris McLees	10.08.2022
Da64001_009.tif	Nærbilde kulturlag i SØ profil til kumhullet i nord	SØ	Chris McLees	10.08.2022
Da64001_010.tif	Dreneringsgrøften i bakgården til Jomfrugata 5	SØ	Chris McLees	31.08.2022
Da64001_011.tif	Dreneringsgrøften i bakgården til Jomfrugata 5	NØ	Chris McLees	31.08.2022
Da64001_012.tif	Dreneringsgrøften i bakgården til Jomfrugata 5	N	Chris McLees	31.08.2022
Da64001_013.tif	Dreneringsgrøften i bakgården til Jomfrugata 5	N	Chris McLees	31.08.2022

Norsk institutt for kulturminneforskning er et uavhengig forsknings- og kompetansemiljø med kunnskap om norske og internasjonale kulturminner.

Instituttet driver forskning og oppdragsvirksomhet for offentlig forvaltning og private aktører på felter som by- og landskapsplanlegging, arkeologi, konservering og bygningsvern.

Våre ansatte er konservatorer, arkeologer, arkitekter, ingeniører, geografer, etnologer, samfunnsvitere, kunsthistorikere, forskere og rådgivere med spesiell kompetanse på kulturarv og kulturminner.

www.niku.no

NIKU Rapport 238

NIKU hovedkontor
Storgata 2
Postboks 736, Sentrum
0105 OSLO
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Tønsberg
Farmannsveien 30
3111 TØNSBERG
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Bergen
Dreggsallmenningen 3
Postboks 4112, Sandviken
5835 BERGEN
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Trondheim
Kjøpmannsgata 1b
7013 TRONDHEIM
Telefon: 23 35 50 00

NIKU Tromsø
Framsenteret
Hjalmar Johansens gt. 14
9296 TROMSØ
Telefon: 77 75 04 00